

Nr. 108/19

Guvernului Republicii Moldova,
copie Ministerului Educației, Culturii și Cercetării,
Piața Marii Adunări Naționale, 1,
Chișinău MD 2033,
Republica Moldova

Petiție

În baza mai multor raportări și consultări cu studenți și foști studenți ai instituțiilor de învățământ superior din Republica Moldova, **solicităm anularea/abrogarea** prevederilor H.G.923 din 04.09.2001 inclusiv cu prevederea unor măsuri compensatorii pentru cei care au avut de suferit în urma lor, cu alte cuvinte au fost impuși prin judecată să restituie statului sume exorbitante.

Centrul de Politici și Reforme a constatat că studenții bugetari, care vor să își retragă actele de la universitate sau colegiu, sunt obligați, în baza Hotărârii de Guvern nr. 923 și contractului tip introdus prin aceasta, să restituie statului zeci de mii de lei, sume care sunt de câteva ori mai mari decât contractul pentru studii și care sunt decise arbitrar sau aproape arbitrar de către instituția de învățământ.

Hotărârea de Guvern este ilegală deoarece nu are bază juridică în vreo normă din Codul Educației din 2014, iar contractele tip semnate cu studenții bugetari conțin doar norme generale despre returnarea cheltuielilor studiilor.

Mai mult, ea este una abuzivă și trebuie abrogată, deoarece impune studenții să semneze contractul tip fără a cunoaște ce sumă ar urma să restituie statului în caz de exmatriculare sau retragere a actelor, și pune pe seama studenților și absolvenților costurile unui sistem organizat ineficient. Această sumă adesea este de câteva ori mai mare decât suma contractului. În urma cercetării, am solicitat de la toate universitățile din țară metodologia și criteriile de calcul a acestei sume. Nici o universitate nu are o

metodologie precisă și publică, și calculează aceste sume aleatoriu: „prin ordinul rectorului” sau „prin împărțirea salariului profesorilor plus serviciile comunale, la numărul de studenți”, ne-au comunicat unele universități. Deși în hotărârea de Guvern de atunci scrie că suma va fi calculată „în baza Metodologiei de restituire la bugetul de stat a cheltuielilor pentru instruire, aprobată de Guvern.”, până în prezent, nici la nivel de minister nu există o astfel de metodologie de calcul sau o formulă de finanțare per student, iar Guvernul și-a propus abia în aprilie 2019, printr-o Hotărâre nouă, să elaboreze o astfel de metodologie, ceea ce face această procedură abuzivă la semnarea contractului.

Guvernul urmărește suplinirea bugetului din datoriile studenților. Astfel, pentru contract, se calculează o sumă per student, care este în mare parte subvenționată de guvern, suma reală a contractului fiind mult mai mare. În același timp, guvernul urmărește suplinirea sumei totale în întregime de la studenții de la buget care vor să își retragă actele sau sunt exmatriculați, chiar și a celei pe care inițial o subvenționează pentru studiile la contract.

Hotărârea este una nefuncțională, deoarece este aplicată neuniform și arbitrar. Astfel, UTM și ASEM ne-au comunicat că nu aplică prevederile ei. Din 8 universități care au răspuns, doar AMTAP ne-a comunicat că studenții restituie suma cheltuielilor pentru studii în caz de exmatriculare sau retragere a actelor. De asemenea, am aflat că nu toți studenții care absolvesc studiile la buget sunt repartizați la locuri de muncă la stat, asta deoarece statul nu dispune de numărul necesar de locuri de muncă. De exemplu la AMTAP, în anii 2010-2018, din 1560 de studenți bugetari, doar 729 au fost repartizați, iar la Universitatea de Stat din Comrat, din 1325, doar 160. Astfel, un **raport al Curții de Conturi** din 2016 constata că pregătirea universitară a specialiștilor din contul bugetului de stat nu are finalitate economică și impact cuantificabil și că doar 1 din 19 absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior de stat din subordinea Ministerului Educației sunt repartizați în câmpul muncii conform necesităților statului.

După ce am consultat reprezentanții administrației universităților, am aflat că mecanismul de restituire a cheltuielilor pentru studii este unul anevoios. Astfel, studentul datorează bani statului/guvernului, dar acesta transmite instituției de învățământ sarcina de calcul a cuantumului datoriei și pune presiune pe instituție: „Curtea de Conturi și Inspecția financiară pe lângă Ministerul Finanțelor solicită de la AMTAP să întreprindă măsurile necesare de restituire în bugetul de stat a cheltuielilor de instruire”.

În acest context, considerăm necesară abrogarea hotărârii vizate pînă la identificarea unor mecanisme echitabile și legale de soluționare a problemelor din sistemul învățămîntului superior și mediu de specialitate.

Vă rugăm să ne comunicați înregistrarea prezentei petiții și acțiunile întreprinse în urma acesteia, conform termenilor cu privire la petiționare, la adresa electronică cprmoldova@gmail.com. Pentru precizări, ne puteți contacta la numărul de telefon (+373) 79060060.

Cu respect,
CPR Moldova - Centrul de Politici și Reforme,